

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Ing. Vierou Horčicovou v právní věci

žalobce: P. N.,
t.č. Věznice xxx

proti

žalovanému: Česká advokátní komora
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 2. 2023, č. j. 10.01-000031/23-004, o návrzích žalobce na osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce

takto:

- I.** Žalobci se zcela přiznává osvobození od soudních poplatků.
- II.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce se zamítá.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, kterým nebyl žalobci podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, určen advokát k poskytnutí právní služby. Žalobce konkrétně žádal o určení advokáta k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 11. 2022, č. j. 2 To 64/2022. Tímto usnesením byla zamítnuta stížnost žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 27. 5. 2022, č. j. 81 T 1/2017-4829, kterým byl zamítnut návrh žalobce na obnovu řízení.
2. V podané žalobě žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.
3. Soud výzvou ze dne 27. 4. 2023, č. j. 10 A 76/2023- 9, vyzval žalobce k doložení majetkových poměrů.
4. Žalobce v předloženém prohlášení uvedl, že je svobodný, nemá žádný druh pracovního vztahu. Má řadu zdravotních omezení, je zařazen jako velmi nebezpečný odsouzený, který se umísťuje do zařízení se zvláštním stavebně technickým zabezpečením. Nepobírá žádné dávky sociálního zabezpečení (podpora v hmotné nouzi, státní sociální podpora, dávky důchodového pojištění atp.) Vlastní osobní automobil, klíče od něj zadržuje exekutor, vlastní parcelu v katastrálním území Xxx v hodnotě 1786 Kč, žalobce poukázal na řadu exekučních řízení, které jsou proti němu vedeny. Vyčíslil řadu dluhů (vůči České správě sociálního zabezpečení, poskytovateli energií, za dědické a trestní řízení aj) v úhrnné výši 283.520,3 Kč. Žalobce tvrdí, že poplatky za plyn, elektřinu a vodu činí měsíčně 6130 Kč, náklady VTOS 1500 Kč měsíčně.
5. Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 7. 2023, č. j. 10 A 76/2023 – 48, zamítl návrhy žalobce na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce. Ve stručnosti shrnuto, soud sice shledal, že žalobce splňuje podmínku nemajetnosti, byl však toho názoru, že mu nelze přiznat osvobození od soudních poplatků pro povahu sporu. Co se týče neustanovení zástupce, soud

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Petráčková.

shrnuje, že žalobce jednak nesplnil podmínku pro osvobození od soudních poplatků, nicméně navíc shledal, že zastoupení u žalobce není nezbytné.

6. Žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků znovu dne 25. 7. 2023. O tomto návrhu rozhodl Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 8. 2023, č. j. 10 A 76/2023 – 53, setrval na důvodech, pro které žalobce již v usnesení ze dne 14. 7. 2023 neosvobodil od soudních poplatků a neustanovil mu zástupce.
7. Žalobce znovu požádal o osvobození od soudních poplatků dne 22. 8. 2023. K této žádosti současně doložil, že jeho žádosti o zařazení do práce nebylo dne 1. 8. 2023 vyhověno s tím, že není volné místo a odsouzený bude zařazen po uvolnění místa. Žalobce současně s tím podal k Nejvyššímu správnímu soudu kasační stížnost proti usnesení ze dne 14. 7. 2023, č. j. 10 A 76/2023 – 48.
8. O kasační stížnosti proti usnesení městského soudu ze dne 14. 7. 2023, č. j. 10 A 76/2023 – 48 rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 20. 10. 2023, č. j. 2 As 276/2023 – 24. Napadené usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.
9. Nejvyšší správní soud se s městským soudem neztotožnil v úvahách o podmínkách pro osvobození od soudních poplatků - konkrétně v otázce zjevné bezúspěšnosti žaloby a v úvahách o tom, zda nynější řízení o žalobě postrádá naléhavost. Co se týče podmínek pro ustanovení advokáta, neztotožnil se s městským soudem v hodnocení otázky, zda je nezbytné zastoupení žalobce v nynějším řízení.
10. Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.
11. Podle § 35 odst. 10 věta první s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.
12. Městský soud v Praze úvodem předesílá, že Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobce zrušil toliko usnesení městského soudu ze dne 14. 7. 2023. Městský soud však později o jiné žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce rozhodl znovu dne 7. 8. 2023, pod č. j. 10 A 76/2023 – 53 a návrhy žalobce znovu zamítl. Toto usnesení žalobce kasační stížností nenapadl. Na stranu druhou, usnesení ze dne 7. 8. 2023 setrvalo na stejných důvodech pro zamítnutí žádosti žalobce jako usnesení ze dne 14. 7. 2023, se kterými se Nejvyšší správní soud neztotožnil, usnesení ze dne 7. 8. 2023 proto nemůže rovněž obstát. Žalobce navíc po usnesení ze dne 7. 8. 2023 znovu požádal o osvobození od soudních poplatků. Městský soud proto v dalším řízení rozhoduje nejen o žádosti o osvobození od soudních poplatků ze dne 5. 4. 2023 ale rovněž i o žádosti žalobce ze dne 22. 8. 2023 a to se zohledněním aktuálních okolností a podmínek (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09, dostupný na www.nalus.usoud.cz).
13. Soud ani nyní nesporně nedostatečné příjmové a majetkové poměry žalobce. Soudu je známo, že žalobce je v současnosti odsouzený, nachází se ve výkonu trestu nepodmíněného odnětí svobody. Žalobce je zatížen řadou závazků a exekucí, nepobírá žádné dávky sociálního zabezpečení a soudu doložil, že dlouhodobě minimálně od roku 2021 nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody pracovně zařazen. Soudu jsou ke dni tohoto rozhodnutí známy nepříznivé poměry žalobce i z jeho

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Petráčková.

rozhodovací činnosti (srov. např. řízení sp. zn. 8 A 75/2021 a řada dalších). Základní podmínku pro osvobození od soudních poplatků, a to nemajetnost, lze tak považovat za splněnou.

14. Žalobce brojí proti žalovanému rozhodnutí, jímž mu nebyl určen advokát. Tímto rozhodnutím nepochybně bylo zasaženo do práv žalobce. Městský soud nyní nemůže předjímat důvodnost žalobních námitek, nicméně je zjevné, že žalobce s napadeným rozhodnutím nesouhlasí a se stěžejními důvody, na kterých je toto rozhodnutí založeno, věcně polemizuje. Hodnocení zákonnosti žalovaného rozhodnutí v konfrontaci se žalobní argumentací je poté předmětem nynější věci. Žaloba proto zjevně neúspěšná být nemůže.
15. Městský soud proto shledal, že u žalobce jsou podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. naplněny. Současně je, podle názoru městského soudu, vzhledem k poměrům žalobce, zejména s přihlédnutím k odnětí osobní svobody žalobce, k dlouhodobému pracovnímu nezařazení žalobce a k řadě jeho závazků a exekucí, na místě přiznat žalobci úplné osvobození od soudních poplatků (výrok I.)
16. Vzhledem k tomu, že žalobce byl zcela osvobozen od soudních poplatků, je splněna první podmínka pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s.
17. Co se týče hodnocení podmínky nezbytnosti zastoupení k ochraně práv žalobce, městský soud již v usnesení ze dne 14. 7. 2023 konstatoval, že žalobce v žalobě ze dne 5. 4. 2023 i v jejím doplnění ze dne 12. 5. 2023 uplatnil několik srozumitelných žalobních bodů, z nichž zřetelně vyplývá, z jakých skutkových a právních důvodů napadá zákonnost žalovaného rozhodnutí. S tímto názorem se ostatně ztotožnil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 10. 2023, č. j. 2 As 276/2023 – 24.
18. Nynější žalobcová věc není podle názoru soudu nikterak skutkově a právně složitá, ostatně předložený správní spis obsahuje toliko žádost žalobce o určení advokáta, přílohy, které žalobce žalované předložil společně se žádostí a napadené rozhodnutí. Podklady rozhodnutí z velké většiny pocházejí přímo od žalobce a jsou mu tak dostatečně známy. Žalobce v žalobě, jak již výše soud konstatoval, relevantně věcně polemizuje s důvody, pro které bylo vydáno napadené rozhodnutí, tj. s důvody, pro které mu nebyl určen advokát. V žalobě, tak nakonec i v kasační stížnosti proti usnesení ze dne 14. 7. 2023, která je součástí soudního spisu, snesl řadu věcných argumentů na podporu svého názoru, že by mu advokát určen měl být, to včetně odkazů na zákonnou úpravu, na judikaturu Ústavního soudu a rozhodnutí dalších soudů atp.
19. Městský soud zohlednil také to, že žalobce byl u Nejvyššího správního soudu v řízení o kasační stížnosti proti usnesení ze dne 14. 7. 2023 procesně úspěšný i bez zastoupení. Procesní obranu proti usnesení městského soudu jak proti neosvobození od soudních poplatků, tak proti neustanovení advokáta, tedy zformuloval žalobce sám. Žalobci je ze strany soudu bez větších obtíží doručováno a žalobce obecně vůči soudu činí včas přehledná a srozumitelná podání, z nichž je naprosto zřejmé jeho procesní stanovisko k věci. V uplatnění svých práv tedy žalobci nijak nepřekáží skutečnost, že se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody.
20. Celkově je tedy soudu již nyní zcela zřejmý procesní postoj žalobce, tj. jeho argumentace o tom, v čem podle jeho názoru má spočívat nezákonnost napadeného rozhodnutí. Podle názoru soudu je tedy zjevné, že žalobce je schopen sám svými silami hájit svá práva i v nynějším řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o neurčení advokáta.
21. Městský soud v Praze je tak názoru, že u žalobce zastoupení není nezbytné k ochraně jeho práv (srov. § 35 odst. 10 s. ř. s.). Městský soud tak výrokem II. zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce.
22. Závěrem soud připomíná, že vyjde-li do pravomocného skončení řízení po tomto rozhodnutí najevo, že žalobcovy poměry přiznané osvobození neodůvodňují nebo neodůvodňovaly, kdykoliv toto osvobození do skončení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností (srov. § 36 odst. 3 s. ř. s.)

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Petráčková.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení; kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu, je však nepřijatelná. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. listopadu 2023

JUDr. Ing. Viera Horčicová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Petráčková.